

NIEWSTYDLIWIE (52) *av*

W pisowni łącznej (44), w rozłącznej (8).

Oba e jasne.

comp niewstydlwi(e)j (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde brak.

1. *Nieumiarkowanie, bezczelnie, zuchwale; impudenter Modrz, Cn; procaciter Vulg; inverecunde Cn (37) : Y łtakowymi blvznierzmi nietrzymam/ ktorzy nie wftydlwie grześlą/ na miłofierdzie boże/ mowiącz SeklWyzn Dv, o3, E; haniebny zabiaczę [...] ktorzi niewftydlwie przeciw łczeremu przikazaniu temu pańskiemu wftawyły/ aby wolno człowiekowy człowieka zabyć y zapłacić go SeklKat I4, Fv [2 r.]; MurzHist E; Leop Prov 21/29; Wydrukowali kártę ná kthorey powiada nie wftydlwie/ ktoby wierzył być iednego Bogá Oycá Syná y Duchá s. tho ielth práwy Heretik. SarnUzn G7; bo by thym wftytko popfował/ zwłafzczá ielliby fie iefzcze fam/ niewftydlwie chwalił. GórnDworz D7, F2v; á włzechmocność iego [Chrystusa] niewftydlwie bluźnią WujJud 254v, 44, 233v; przeto oni z wietłzą bełpiecznością przeciw nám piorá fwe obołtrzyli/ á niewftydlwie wftá fwe łmiele rołpuścili. CzechRozm Av; ModrzBaz 60v; SkarJedn 100; CzechEp 112, 171, 387; y ważył fię [Klemens VI] w tych nádętych Bułłách/ nie wftydlwie bluźnić NiemObr 153; ReszPrz 87; Y niewftydlwie przy oczach Sędziow biorą pieniądze/ zeby o tákich rzeczách przysięgáli/ o ktorych iáko żywi nie niewiedzą. GórnRozm G3v; PaprUp F2v, K2; ReszPrz 87; Proco – Niewftydlwie żadam. Calep 852a; ták niewftydlwie zgrześlzył: máiełtatu twego łwiętego y obecności twey łpániáley nie wczłiwłzy LatHar 144; WujNT 43, 808; CzahTr B2; A on teraz/ niełtętyłz/ w czały niełczęłliwé/ Ze mnie triumphuie [...] Smieie fie niewftydlwie/ z łwoiey złéy roboty. GołCast 61.*

W przeciwstawieniu: »wstydlwie ... niewstydlwie« (1): Leop *B2 cf »wszetecznie a niewstydlwie«.

W charakterystycznych połączeniach: niewstydlwie bluźnić (3), chwalić się, (z)grzeszyć (2), hańbić, mówić (2), się odzywać, pleść, potwarzać, powiadać (2), pozywać, przec (2), przypisować, przysięgać, przywłaszcząć, swarzyć się, zdradzać.

Szeregi: »niewstydlwie a jawnie« (1): dawaią iefzcze/ prołtym łvdziam/ pić ł kielicha/ nie krew bożą/ ale prołtą wodę/ a bogatłzym wino/ nie wftydlwie á iawnie łvdzie zdradzaiącz. SeklWyzn e2.

»niesłusznie i niewstydlwie« (1): Pozowie vbogi/ á zły do źiemłtwá dobrego człowieká/ y nie łłufznie/ y nie wftydlwie. GórnRozm Iv.

»niewstydlwie a (i) niezboźnie« [szyk 1:1] (2): Iáko tych czáłow Micháel Serwet Hiłzpan/ y inłzy przez ktore łzátan bluźnierłtwá nieznołne [...] niewftydlwie á niezboźnie rozłiewa. WujJudConf 69v; CzechRozm 23.

»upornie a niewstydlwie« (1): Heretykowie [...] dla nich [obrazów] nas vpornie á niewftydlwie w bałwochwáłfwie potwarzaią. SkarŻyw 189.

»wszetecznie a niewstydlwie« (1): łtał fie pielgrzymem/ y wczniem: wołąc fie cudzych náuk wftydlwie wczłyc/ niłzi fwe włłfetcznie á niewftydlwie wtrąć. Leop *B2.

W przén (1) : Iż Kryłtus ty fáłłzyrże ták znoł ćierpliwie/ Ktorzy Oycá iego thák łzczypią nie wftydlwie GrzegRóżn N4.

2. Nieobyczajnie, rozpustnie, nierządnie; impudice, inverecunde *Modrz, Cn; petulanter Mącz (11) : BielKron 24v; Mącz 296c; ty ktorziby się w chodzeniu y w poštawie niewstydlowie (sprawowali/ w nocy (kiedy wżytcy (pię) przechodząc się/ wołanieby czynili/ w małżkary się vbrawszy do domowby się cudzych wdzieráli [...] aby ten vząd imał/ y ładzał. ModrzBaz 36; Mnichom się żenić y fluby łamác kázał/ żony cudze niewstydlowie gwałcił SkarJedn 200; Nie obruczay (y) / że kto niewstydlowie W grzechu (y) kocha / y wżetecznie żywie KochPs 52; SkarŻyw 118, 308.*

Zwroty: »[z kim] niewstydlowie się w uczynkach przyrodzonych sprawować« = *dopuszczać się nierządnych czynów (1)*: Ten ze trzemi fiołtrami niewstydlowie się w vczynkach przyrodzonych (sprawował/ y z vmárłą się tego czynić nie wstydził/ czego zakon Bożki y ludzki broni. *BielKron 141.*

»pod stoł niewstydlowie upuścić« = *zwymiotować (1)*: Y czego (romotá) mowić/ żeby przed (ługami) ábo domownikami/ tego co wypili niemiel zwroćić/ ábo pod stoł niewstydlowie vpuścić/ z wielką ludźi dobrych y bogoboynych przygana *PowodPr 73.*

Szereg: »sprosnie a niewstydlowie« (2): *Górndworz X; albo (kaczą/ ábo (graią/ ábo (profnie) á niewstydlowie [obscœne et impudice] mowią? ModrzBaz 36.*

*** *Bez wystarczającego kontekstu (4)*: *Immodeste, Bezmiernie/ niewstydlowie. Mącz 228d, 484d; Impudenter Petulanter, inverecunde – Nie wstydlowie. Calep 514b, 558b.*

Synonimy: **1.** *beziernie, bezpiecznie, niemiernie, zbytnie, zuchwale; 2. nieobyczajnie, niesromieźliwie, rozpustnie.*

Cf WSTYDLIWIE